

Golf van Napels

CHAOS & CHARME

Dit keer een bestemming die minder voor de hand ligt om vanuit de Hollandse havens te bezeilen. Des te meer voor wie Zuid-Frankrijk als uitvalsbasis heeft. Zak langs “De Laars” de Tyrrheense Zee af en ontdek de verrassende tegenstellingen van de Golf van Napels.

Tekst **Marike Popma** Illustratie **René van Asselt**
Fotografie **Gary Blake** en **Wendy Johnson**

De Italiaanse gastvrijheid lijkt ver te zoeken voor de avontuurlijke zeiler die na een week varen de rust van de Ligurische en Tyrrheense Zee achter zich laat en zich waagt richting het kloppend hart van de Golf van Napels, onder de rook van de Vesuvius. Hoewel Napels zich als een uitnodigend paar armen om de noordelijke hoek van de baai uitstrekt, gaat er een zekere dreiging uit van de kilometerslange, met basalt versterkte kade, waar het verkeer zich met veel audiovisueel geweld een weg baant van de ene naar de andere kant van de stad. De twee pompeuze forten – Castel dell’Ovo en Castel Nuovo – maken de stad, die erachter tegen de heuvel op uitwaaiert, tot een schijnbaar onneembare vesting. Maar wie zijn vertwijfeling de baas wordt, de motorjachthaven van Mergellina links laat, en de vrachtschepen, marinefregatten, *cruiseliners* en veerboten in het oostelijke havenbastion Beverello rechts, wacht een oase van rust te midden van die kakofonie. Verschanst achter het Castel dell’Ovo, verstopt in de oksel tussen de oude visserswijk Borgo Marinari en de drukke boulevard, ligt het kleine jachthaventje van Santa Lucia. De kades, te smal voor drommen mensen, blijven de toeristen die het kasteel bezoeken, hier grotendeels vandaan. Wie hier in de zomer binnenzeilt en vraagt naar Giuseppe dalla Vecchia, *commodore* van de jachtclub “oude stijl” *Savoia*, maakt een goede kans te mogen aanmeren, ondanks de grote schaarste aan ligplaatsen in Napels. ‘Het is een schande dat de gemeente dat probleem nog steeds niet heeft aangepakt,’ klaagt Dalla Vecchia. ‘Nog geen tiende van onze club heeft een ligplaats. En wie er al een vindt, betaalt zich blauw in Napels, vooral in de commerciële havens. Voor avonturiers is het helemaal een drama. Dus als ik kan, help ik ze graag een handje.’

De meeste toeristen blijven niet lang in deze bijenkorf van druk kriewelende, ▶

VOOR ZEEVARENDEN

Vanuit Zuid-Frankrijk is het circa 500 mijl varen naar Napels. De reis voert langs de Ligurische kusten en vervolgens langs Corsica en Elba naar de Tyrreense Zee. Eenmaal voorbij de eilanden Ischia en Procida opent zich naar het oosten de Golf van Napels. Hier valt de wind stil en zijn zeilers aangewezen op de thermale bries, die vooral in de late ochtend en vroege middag prima weer verschaft. Aanleggen in de hoofdstad van Campanië is vaak erg problematisch door de grote schaarste aan ligplaatsen. Wie al een plaats vindt in een van de commerciële havens betaalt zich vaak blauw. Een goed alternatief is het zeer centraal gelegen haventje van Santa Lucia. Ook dit heeft een commercieel gedeelte, maar er zijn circa honderd ligplaatsen verdeeld over de twee jachtclubs ter plaatse: *Savoia* en *Italia*.

Nautique-tip: Ga eind juli of augustus. Het kwik loopt dan behoorlijk op, maar de ligplaatsen zijn talrijker, doordat de Italianen er zelf met hun boten op uit trekken. Koers aan op de haven van Santa Lucia en vraag *commodore Dalla Vecchia* van *RYCC Savoia* op je allercharmantst om een ligplaats. Deze jachtclub is, net als veel andere Italiaanse clubs, in de negentiende eeuw begonnen als roeivereniging. Informatie (geen reserveringen!): www.ryccsavoia.it

De jachthavens van Napels, van noord naar zuid:
*Posillipo (40°49',25 N - 14°13',12 O)
*Sannazzaro / Mergellina (40°49',63 N - 14°13',53 O); voor de grotere zeil- en motorjachten
*Santa Lucia (40°49',71 N - 14°15',14 O); voor boten tot 16 meter. Hoewel de *Mascalzone Latino* hier niet in past en daarom z'n thuishaven op Elba heeft, is *Vincenzo Onorato* hier nog steeds lid van zijn oude zeilclub *Savoia*
*Molosiglio (40°49',99 N - 14°15',53 O); voor boten tot 15 meter. Dit haventje voor het *Palazzo Reale* is tevens de thuishaven van *Luna Rossa*-schipper *Francesco de Angelis*
*Marina Partenope (40°50',00 N - 14°18',17 O)

boven: Contrasten in de straten van Napels; In de Sorgente Olmitello op Ischia exploiteerden ooit monniken de thermale wateren

onder: Giuseppe dalla Vecchia

luid sprekende en wat grof ogende Napolitanen. Toch is er genoeg te zien in deze stad, die zichzelf als absolute nummer 1 beschouwt en in eeuwige strijd is met hoofdstad Rome en Renaissance-bolwerk Florence. De trotse Napolitaan haalt er z'n neus voor op. Wie anders kan zeggen dat zijn stad rust op de rijke fundamenten van Grieken, Romeinen, Arabieren, Spanjaarden, Fransen en Oostenrijkers? Niet voor niets is zijn taal – noem het geen dialect – uniek. Waar anders is gebarentaal tot een kunst verheven? En waar anders zagen zoveel artiesten het levenslicht? Sophia Loren en Enrico Caruso zeker, en is adoptiefkind Maradona ook niet eigenlijk een echte Napolitaan? Een korte rit in een willekeurige taxi zal dit beeld ongetwijfeld bevestigen. Alle chauffeurs in de stad zijn boven-

dien *connaisseurs* op het gebied van politiek en voetbal. Voor je het weet, ben je uren aan de praat met *il tassista*. Laat je niet voor de gek houden door zijn amicaliteit; de meter loopt door. Hoewel een taxirit een culturele *must* is, is de stad vanuit het centrale haventje het best te voet te verkennen. Op het schiereilandje achter je het pittoreske visserskwartier Borgo Marinari en het imposante, middeleeuwse Castel dell'Ovo, waar dagen zonder flamboyante muzikanten of protserige trouwfotosessies uitzondering zijn. De rug naar het kasteel en de baai, ligt voor je uitgestrekt de rest van deze derde stad van Italië. Linksaf leidt de druk door auto's en brommers bereiden, en met cafés omzoomde Via Caracciola richting de westelijk gelegen haven van Mergellina, waar alleen grote luxejachten welkom zijn. Halverwege, in de wijk Chiaia, bieden

JE BENT ZO AAN DE PRAAT MET DE TASSISTA

de palmbomen in het gemeentepark met het bezienswaardige Aquarium en de prachtige tuinen van Villa Pignatelli een welkome verkoeling. En liefhebbers van *haute couture* kunnen in Via Calabritto en op Piazza dei Martiri hun hart ophalen in de smakelijke verzameling boetieks; van Armani, Ferragamo en Gucci tot Prada en Valentino. Nog verder westelijk – de Posillipoheuvel op – wachten brede cipressenlanen, prachtige villa's en adembenemende uitzichten over de baai. Aan het begin van de heuvel ligt ook het graf van de Romeinse schrijver Vergilius.

Rechtsaf gaan vanuit Santa Lucia is nauwelijks de moeite waard; de Via Nuova Marina voert naar de vuile

handels- en veerhaven van Beverello en het station daarachter. Beter is om vanuit de haven de weg over te steken, langs de luxe hotels die vanaf de Via Partenope de baai over kijken. Met aan de linkerhand het 15de-eeuwse Castel Nuovo loop je rechtdoor naar het oude centrum. Kloppend hart is de legendarische, oost-westelijke stratenketen *Spaccanapoli* ("breekt Napels"), met een onuitputtelijke rijkdom aan kerken, pleinen en zelfs ondergrondse gangenstelsels en aquaducten uit de klassieke tijd. Direct al op het nabijgelegen Piazza del Plebiscito wacht de imponerende, overdekte winkelgalerij Umberto I. Vlak erachter het wereldberoemde operahuis San Carlo, en ertegenover het koninklijk paleis van de Bourbons. ▶

boven: Castel Nuovo; de haven van Santa Lucia; en de niet te ver-smaden "dolci"
 onder: Restaurant Zi Teresa, naast de jachtclub RYCC Savoia

ETEN & DRINKEN

Voor wie geen zin heeft zich in het drukke Napolitaanse verkeer te begeven, liggen er direct aan het haventje van Santa Lucia – en erachter op de Borgo Marinari – genoeg restaurantjes. Vergeet ook niet lokale kazen te proeven, waarvan de diversiteit al even groot is als hun namen kleurrijk; *ricotta*, *fior di latte*, *scamorze*, *ciccilli*, *caciocavalli*. Noemenswaardig is het chique visrestaurant *Zi Teresa*. Al even legendarisch zijn de pizzeria's *Brandi* (Salita S. Anna Palazzo 1) en *Da Michele* (Via Sersale 1). Beide staan ze zich er op voor in de 18de eeuw de Pizza Margherita uitgevonden te hebben. Italië is van oudsher niet een land met een grote terrascultuur. 's Ochtends een snelle, staande "caffè al bar", en uitgaan gebeurt onder Italianen vooral in restaurants. Toch heeft het toerisme daar de laatste jaren wel verandering ▶

in gebracht. Een van de bekendste cafés is **Gambrinus**, aan het drukke **Piazza Trieste e Trento**, direct achter de haven. Vergeet ook niet een paar echte Napolitaanse gebakjes (*"dolci"*) te proberen in **pasticceria Scaturchio** (aan **Piazza San Domenico Maggiore**). Daar vlakbij is de rust van **Gran Caffè Aragonese** een verademing, net als het literaire café **IntraMoenia** (**Piazza Bellini**), waar je onder het genot van een kop koffie uitkijkt op oude ruïnes. Ook de **Via Partenope** en **Caracciolo** – ten westen van **Santa Lucia** – zit vol met cafés. Aan het eind van de weg, ter hoogte van het gemeentepark, wemelt het bovendien van de **gelaterie**; de ijssalons die 's avonds druk bevolkt worden door flanerende Napolitanen.

CULTUUR

Voor een zoektocht naar culturele hotspots in Napels, kijk op: museionline.it / itineranapoli.com / comune.napoli.it / castcampania.it / napolisotterranea.org / musis.it / pierreci.it / museoapertonapoli.com / napoli.city-sightseeing.it ▶

Links: De straten van het **Quartiere Spagnolo**; verkeersgekte *"di notte"*; en de ingezakte kust bij **Capo Miseno**, waar de ingezakte bodem goed te zien is

BUITEN DE STAD LONKT DE GOLF VAN NAPELS

Nog verder de stad in is de lange **Via Toledo** een winkelparadijs. Links van deze straat mag het **Quartiere Spagnolo** – ooit een Spaans soldatenkwartier – niet overgeslagen worden. Dit is een doolhof van smalle, kronkelende, op- en neergaande straatjes waar het wasgoed welbekend wappert. Niet zonder schaamte waarschuwen de Napolitanen bezoekers dat ze uit moeten kijken om niet beroofd te worden in die arme wijk. Maar erg pittoresk is het wel. Even verder is het een belevenis de **funicolare** (de kabelbaan) te nemen naar de **San Martino**-heuvel, met het imposante **Castel Sant'Elmo**. Voor een nog indrukwekkender uitzicht vervolg je de **Via Toledo**, het oude centrum rechts latend evenals de **Via Forio**, waar straatverkopers in de zangerige taal hun namaakwaar aanprijzen, en dan richting het hooggelegen park en museum van **Capodimonte**.

Daar, verheven boven charmant maar chaotisch Napels, lijken de klaterende fonteinen en de ruisende palmbomen belofte te fluisteren over onontdekte schatten verderop in de baai. Menig zeiler kan die lokroep niet weerstaan.

De ogen in de rug van **San Gennaro**, Napels' beschermheer op het havenhoofd, spreidt de baai zich open. Aan weerszijden bestemmingen "waar de echte zeelui vandaan komen", zoals **Dalla Vecchia** het had verwoord. De thermische bries in de baai maakt zeilen er vooral in de late ochtend en vroege middag aangenaam. De noordkust van de **Golf van Napels** volgend in westelijke richting, kom je langs de **Campi Flegrei** ("Brandende Velden"); een gebied dat alle archeologische, mythologische en geologische zinnen prikkelt. Door de rotatie van het Italiaanse schiereiland is er hier sinds mensen- ▶

Ook zuidelijk van Napels is veel te zien in de Golf. Een voor de hand liggende bestemming is de 1277 meter hoge Vesuvius – ga hiervoor voor anker bij Torre del Greco – of het legendarische Romeinse stadje Pompeï, dat in 79 na Christus door aswolken werd overspoeld. Eenzelfde lot onderging het kleinere Herculaneum, ten noorden van Torre del Greco. Die opgraving loont de moeite van een bezoek. Het is er veel minder druk dan in Pompeï, en de opgraving is beter geconserveerd. Info: www.guidevesuvio.it

BACK TO BASICS

De kunst van *la bella vita*? Simpel zat. Je zorgt voor een goed pensioenplan en geeft er rond je vijftigste de brui aan. Willem en Elly van der Rijken – hij was werkzaam in de olie-industrie, zij als yogalerares – zegden acht jaar geleden hun banen op.

Ze stapten aan boord van hun Amel Sharki Joss – naar James Clavells bestseller *Tai-Pan*, met de veelzeggende betekenis “het heeft zo moeten zijn” – en zeilden via Maas, Saône en de Rhône naar Zuid-Frankrijk.

Ieder jaar kruist het stel vijf maanden lang door de Méditerranée, terwijl de wintermaanden voorbijvliegen in hun bungalow in Zevenhoven. Was hun uitvalsbasis de eerste jaren Marseille, afgelopen jaar was dat Rome. In de haven van Amalfi – een golf zuidelijker dan Napels – vertelt Willem: ‘Nu gaan we richting Lefkas; een ideale uitvalsbasis voor de Adriatische kusten.’

Het problematische gebrek aan ligplaatsen gaat volledig aan ze voorbij. ‘Het is maar net hóe je reist. Wij zijn erg graag op onszelf en prefereren rustige ankerplaatsen boven drukke marina’s. Dat is ook in Italië prima te doen. In de Golf van Napels hebben wij bijvoorbeeld bij Baia en Nisida gelegen, voor de *Campi Flegrei* ten westen van Napels. En hier in Amalfi ▶

Wegdromen in Herculaneum; en simultaan wassen en brood halen in Napels

HIER VOCHTEN TITANEN EN GRIEKSE GODEN

heugenis sprake van uittrekkende en samenduwende tektonische platen. Door dit “*bradyisme*” daalt en stijgt de bodem periodiek – tussen 1982 en 1984 met liefst twee meter – wat terug te zien is in de grillige kustlijn; van steil afgeslagen krijtrotsen tot heuvels die als een plumpudding in zee lijken te zijn gezakt. Bovendien heeft het in de hele baai vulkanische activiteit veroorzaakt. Bekendste vulkanen in de regio zijn de Vesuvius, ten zuiden van Napels, en de Solfatara in de *Campi Flegrei*.

De lokale geschiedenis spreekt niet minder tot de verbeelding. Zo was Cuma, aan de westkust net boven de Golf van Napels, in de achtste eeuw voor Christus de eerste Griekse kolonie op het Italiaanse vasteland. Vier eeuwen later had het gebied een al even grote aantrekkingskracht op de Romeinen. Zij kaptten de toen nog aanwezige wouden – zo vochtig dat de zich daar verschuilende vogelvrijen bij bosjes bezweken aan malaria – en toerden het om tot een chique *retraite* voor de heersende elite.

Het surrealistische landschap was een dankbare omgeving voor de klassieke

mythologie. Zo speelde zich hier volgens de Grieken de strijd tussen de Titanen en de Olympische Goden af, en liet Vergilius zijn held Aeneas er in de onderwereld afdalen; geen onbegrijpelijke keuze aangezien hier daadwerkelijk een klassiek, ondergronds gangenstelsel ligt en de zwaveldampen onheilspellend uit de bodem opstijgen. Wie ankert bij Pozzuoli, Baia, Miseno en Cuma kan zich dus vergapen aan natuurlijk en archeologisch schoon; van christelijke basilieken tot Griekse tempels en amfiteaters, tot verzonken Romeinse badhuizen.

Even verder westelijk opent zich de Tyrrheense Zee, waar de thermische bries van de beschutte baai plaatsmaakt voor de sirocco.

Zo'n tien mijl vanaf Napels ligt het eilandje Procida. Ondanks de wat stugge lokale bevolking, is de puurheid ervan nergens op de andere eilanden voor de Golf terug te vinden. Het pittoreske visserseilandje is nauwelijks ingericht voor toerisme, zelfs al was het al meermaals draailocatie voor grootschalige films, zoals *Cleopatra* (met Liz Taylor en Richard Burton) ▶

liggen we wel aan de kade, maar dan een paar meter van waar de commerciële haven begint. Kost niets!’
 ‘We willen echt zelfvoorzienend zijn. Met een goede watermaker en wat zonnecellen kom je een heel eind. En als we naar de wal gaan in ons rubberbootje, verkiezen we vaak de peddels boven de motor. Dat is niet een kwestie van zuinigheid, maar van instelling. Rust boven alles. De marifoon staat uit en we doen alles op onze *pilot*.’

CHARTEREN

Hoewel buitenlanders in de havens van Napels – zeker buiten het hoogseizoen – op één hand te tellen zijn, komen we er een paar tegen, onder wie de Franse vriendenclub van Anne-Christine Barbier uit Villefontaine. De club vertrekt vanuit het commerciële gedeelte van Santa Lucia naar Capri. Op het dek wappert de veel geziene charterwimpel van Jordan&Jordan. Prijs: vanaf 750 euro per week. Info: +39 081 497 60 32 / jordanandjordan.it

LANDROTTEN

Wie niet wil zeilen, heeft legio mogelijkheden om zich in en rond Napels voort te bewegen. Zeker voor wie weinig tijd heeft, is een toer met de dubbeldekkers van CitySightseeing Napoli een absolute aanrader. Vanaf het Piazza Municipio vertrekken alle drie lijnen (20 euro; onbeperkt op- en afstappen), die langs de *highlights* van Napels voeren. Even ten zuiden van Santa Lucia ligt de Beverello-haven, waar volop veerboten vertrekken naar de eilanden (reistijd ca. 1 uur). Vanaf april doet de Metro del Mare ook de kustplaatsen aan, zelfs tot aan Salerno een baai zuidelijker. Transavia verzorgt directe vluchten op Napels. Info: www.transavia.com

boven: Schilderachtig Procida

onder: de zuidkust van Ischia, vlakbij Sant'Angelo

DE EILANDEN ZIJN EEN OASE VAN RUST

en *The talented Mr. Ripley* (met onder meer Matt Damon).

Veel meer toeristen trekt het naburige “bloemeneiland” Ischia. Begroette het verheven Castello Aragonese al veel jonge, geletterde mannen tijdens de Grand Tour in de negentiende eeuw, sinds de jaren zeventig zijn het vooral Duitsers, Oostenrijkers en Zwitsers op leeftijd die in het hoofdseizoen naar het eiland drommen. Hun queeste: de eeuwige jeugd. Het middel: de vele thermische bronnen, geisers en heil-

zame modderbaden die het eiland rijk is, en die inmiddels volop door de vele luxe hotels worden geëxploiteerd. Maar het eiland heeft ook genoeg te bieden voor wie niet komt kuren of shoppen in de dure boetiekjes en prachtige keramiekwinkels. Ook hier volop historie. Al jaren voor de Grieken het Italiaanse vasteland aandeden, waren ze aan de noordkust van Ischia, in Lacco Ameno, aan land gegaan. En de aquaducten voor Ischia Porto getuigen ook van een Romeinse aanwezigheid.

Na Napels is het rustige eiland een verademing, met zijn pastelkleurige bloemen, witgekalkte huisjes en wijngaarden die als rijstvelden tegen de bergellingen van de Epomeo liggen. Net als in de rest van de regio kun je hier ook volop genieten van goede visrestaurants.

Wie na z'n verblijf de zeilen weer zet richting de Zuid-Franse kust, blijft onherroepelijk achter met een gevoel nog lang niet alles gezien te hebben. Niet verwonderlijk, want zelfs wie er geboren en getogen is, heeft nog niet de helft van alle pracht en praal van de Golf van Napels gezien. ■

De volgende keer in deze serie Europese stadstrips: Berlijn.